

ДУМКА

ЮРІЙ ГАВРИЛЮК

В
НЕПРОМІНАЮЧОМУ
ПОХОДІ

Вісник

БІЕЛЬСЬК 1986

ЮРІЙ ГАВРІЛЮК

**В НЕПРОМІНАЮЧО-
МУ ПОХОДІ**

Біелсбк
"Думка"
1986

• • •

Мово наша
Батькуов і дідуов наших
Молітво наша
До руоднеї земліє
Ти як маті руодна
До сну нас колихала
Учила ти нас житі
Якімі статі нам людьмі
Ти як кров горача
Між народу кружиш
Кажди чоловіек
Серцьом є твоім
І хоч ти біла
"Генію пана недоступна"
Царам ненавісна
Ми тебе зберегалі
Збережемо ми тебе
І в теперишні нам час
Будемо тобою говориті
І не загіне слід по нас

/1982/

Надрукований в "Нашій культурі"

Юрій Гаврилук

В непроминаючому поході

Обкладинка Івана Хвощевського

Більськ, "Думка" — 1986

На правах рукопису

ВСТУПНЕ СЛОВО

Віддасмо в ваші руки, дорогі читачі, невелику збірку віршів, яких автором є молодий підляський поет, уродженець Більська, Юрій Гаврилук.

Запозитовані в цьому виданні поезії це шукання; шукання свого минулого й сучасного. Складено тут багато запитань, менше відповідей. Кожен вірш — це засигналізавання якоїсь проблеми та спроба розв'язання її як наказує серце, але і, придбана до сьогодні, життєва мудрість.

Отже маємо перед собою розкриту душу молодого людини, яка з великим заангажуванням поринає в простори рідної землі, щоб зглибити коріння сучасності, відбудувати фундамент, на якому має спертися нова епоха в історії північної частини підляського регіону. А час, який сьогодні переживає ця земля є дійсно початком нової епохи, коли посеред вкриваючої Північне Підляшшя темряви починають світити перші огні культурного і національного пробудження цієї призабутої частини українського народу.

Зібрані в цій збірці поезії — це маніфест права кожної національної групи до самоокреслення свого зв'язку з рідним народом — в цьому випадку українським. Ще раз підтримано тезу, що накидання чужої мови, культури і національної приналежності, як це мало місце на Підляшші, швидше чи пізніше засуджене на поразення зі сторони свідомих, патріотичних сил народу.

Українське національне відродження на Північному Підляшші — це тільки недовгий період останніх п'яти років, коли серед місцевої молоді з великою силою виявилось прагнення пізнання свого минулого, своєї культури і її національного коріння, ефектом чого стало усвідомлення, посеред цієї молоді, своєї української національності. Процес цей знайшов своє відзеркалення також у розвитку літератури, передусім поезії, в якій підляшчуки використовують як місцеві діалекти, так і літературну українську мову. Від 1983 р.

почав показуватися щорічний альманах "Наш голос", в якому друкувалося досі кільканадцять поетів з Південного і Північного Підляшся. Підляшчуки присутні також на сторінках загальноукраїнських видань як "Наше слово", "Наша культура" чи "Український календар", в якому - за 1985 р. - надрукована була також літературознавча розвідка про творчість письменників Підляшся і Холмщини. В цьому році вийти має в світ, видана Українським суспільно-культурним товариством, збірка поезії більшанина Івана Киризука, якого вірші були присутні на сторінках "Нашого слова" вже в початку 70-х років. Він також автором, виданих на правах рукопису, двох збірок українських поезій писаних північноукраїнським діалектом села Крив'ятичі.

Все це очевидно небагато як на культурні потреби регіону і тому з ще більшим вдовolenням прийняти можемо оцю збірку, якої заголовок "В непромінаючому поході" пригадувати повинен кожному, що над збільшуванням культурних надбань народу треба працювати кожного дня і кожної хвилини, бо коли хоч на одну хвилину відкладаємо своє перо, то в цей момент швидко починає розростатися найбільш небезпечно зілля - національна і культурна безграмотність, безкритичне задивлення на чуже, а навіть зневаження рідного.

Цим всім явищам протиставитися хоче своїми віршами наш молодий поет. Основною збірки є, вже й самим заголовком нав'язуюче до найкращих традицій нашої літератури, "Слово про непромінаючий похуод", в якому автор, на основі трагічних подій 1240-го року, пока - зує занепад та відродження нації і її культурних вартостей, що змогли перетривати довгі віки. Інші твори несуть в собі гостре засудження нашої сучасності, в якій присутні і ворожі нам сили - вірш "Націоналістам"! Є тут також пересторога перед байдужістю до свого та заклик до праці на рідній ниві, хоч заклик цей не тільки в віршах, а як консеквенція факту, що автор цієї збірки з потреби широкого серця приступив до її створення.

ЗАПИТАНЯ ЧАСУ

Нашто ?
Комух ?
Ти жив
Для ідеї ?
Для інакших ?
Ніе - коб жити
От так - без цією бо
Провуоднього світла
Досюоль це не зобачив
/1983/

Пришла пора коб вибрати дорогу
В будучиню іти нам час
Знайті треба вже дороговказ
Кім білі
Кім є
Кім биті нам

Друковане в "Нашому слові" /1983/

Піщаний згуорок
Припадкова передвічна могила
Пуд плащеніцькою смерті
Скривас епохи

Пісок шелестіт пуд ногами
Скриготіт ржа застаріела
Не пристанувши
Не оглянувшись
Своє допчемо мінуле

Земля по верхові є туюлькі зємисю
Што зельону корміт траву
Не виікаємо ж в сіну глибіню
Про своє боімосью заговорити
Одозватіся мовою колісньнік вікуон
/1985/

Я князь
Князь без земліє
Без народу
Цвінтаром володію
І тінями
Нехрищоних
І хрестом значоних
Всієх правовієрних
Історії нашої
І земліє

/1983/

КУРГАНИ

Храми
Створили їх діди наші
Погом
Сльозами
Кров'ю

В хорах їхніх
Історії вієтьор
Злуєсно співає
Бражчаньом желієза
Конаєчих криком
Плачом матеруєв
жунок
і діті

На каєнних
Русі престолах
Богатиріє єїні
Сплят смерті сном
В племієньові вієчнєму
Сльози горєт

/1983/

Друкованє в "Нашєму слові"

ЗАМКОВА ГОРА

Входілі ми сюди
Штоє поняті
Архітекторув давніх труд
Обняті очима всьой
Надбужанські свієта круг
Замкньонє в юєм мінує
Майбутньєсті перші слід
/1984, Мельнік/

МЕЛЬНИЦЬКА ЦЕРКВА

В яєнєму сонцьові
Зімового полудня
Світілась звунніця
І церковни бані
Як свічок племієнс
При кніжок читаньові запальонє
Кніжок свєтих — про мінує
Кругом — хресним ходом
Оєатні з закону свєго
Хрєсти хілілієс
Заглибієни в столієттє
Якіє прошлі
Мієшєлєсь
Мінуєлого горєч
Надієя

/1984/

Друкованє в "Нашєму слові"

Черєз вієкі кров лієлась
Кєму на што за што
За кнєжи стуєл
За панськє влаєть
Й інакши "мудрих" шє
Дурніці
Обєохла кров
Обєохлі слєзи
Слієд в памєті

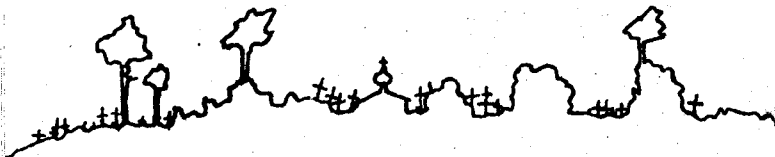

Задержи прохожи
 В грудях своєю голос
 Слухай в чийх грудях
 Б'є серце пудляської землі
 Чи може
 Чуті вже крам'яний голос смерті
 Для всіх сердець Русі
 Ніє — то не грохот
 Звучи
 Золотістих оковув
 Якіє люди на їх наложили
 А сребраними кружками
 Як і мерцям
 Повієкі собіє примкнулі

Прохожи
 Задержись серед могил
 Глянь на каменіє паметнікув
 Як вказуют в своє минуле
 Глянь на їхні ковани хрести
 Як осьоти колючи паметь
 Подумай
 Минуле колісь знов озветься
 Озветься в тобіє і мніє
 Найголоснієй говорит мертве каменіє
 Голосом свого існуванія
 Переказує слова
 Тих што вмерлі
 Тим што народжуються

Камень
 Пару ризаних слув
 Ковани желієзни хрест
 Вієстнікі нашої
 Безсмертності

/1985/

СЛОВО ПРО НЕПРОМІНАЮЧИЙ ПОХОУД

I. Мієсець вбрався в хмарув
 мідну зброю
 світло його догасас
 Через небо пронюсся груом
 Вієтьор хмари перевертас
 розносїт звучи вікуов
 Всевишні Літопісець
 бліскавкі — пера своєє заострує
 у небі запіше огньом
 подієї наші кривави

II. Пудимі муой народе —
 руські князю
 щит і меч
 і шлуом гартовани
 Треба вийті в поле
 де трава шумїт зельона
 де пшенїця золотїста
 і цвїтут червони макї
 Серця ваші — квієткі рожи
 мечи ваші — єї кольці

III. Не сягне же ж ворог лютий
 в серцюов наших глїбїну
 пока сталь в руках бліскачя
 у долонях — струна сілі

IV. Я — Завойовнік Свієта
 за жертвою приходжу
 Пуд вуойськ моїх ударом
 держави князтва пропадают
 Трупи ворогув моїх — як гори
 задержуют в дорозі рієкі кровї
 В країє широкі входжу — урожайни
 — опадає лієтє з дерезуов
 в пісок всьо розсипаю
 каменнозруби бієлі стїєни
 мієстуов
 церков
 монастируов

Криваві
 02.10.1993

По ваше золото

V. Сонце дня того
міло кольор тривоги
небо зо страхом блідніло
железо в железо
вдирило завзято
в криницях серед ліса
людська кров закіпіла

VI. Буой промінав
а серце моє горіло
Не угасят огня того
сльози
В широкому полі
ще железо бражит
Там в моє серце
стриела
і вже тятіва нап'ята
Народ — руські князь
нераз вже в боях кривавів
алі в больові
од ворога ран
боровсь до кунця
без перемоги не ворочався
й слави

VII. Буой промінув
серце моє догасє
злетілі вже стріли
з тятів
серця руські
вже їмі пробіти
"Як зори на небі сяють
на тілах наших
так кривавлят рани
і думкам нашим
земля всьо далієй
всьо ближшими зори"

VIII. До життя і всього свієга
часом не хватє
колі приде час вміраня
мієстя тїла зусієм мало
штоб оно могли дєсь кості
в сонці побілієті
штоб помалу кров всякала

IX. Я бачу все тебе
мою народе — руські князю
Пуд втомлене твоє тіло
мягка трава розслалась
і хоругва Христова
пуд твоєю лягла головою
а вієтьор
хмару покликав
щоб твоє тіло
послі бою горяче
допом холодним прохолоділа

X. Буой промінув
моє серце то попел
не вмерло ще
ще тепле
алі остатні то його подих
Згорієлі хати нашої стієни
згорієлі угла церковни
серце моє як перепальони книгі
в повієтри спокуойнум
тривають
вієтьор повієне
розсиплються в порох

XI. Вмерло моє серце
втопіліся очи
у пекучих сльозах
Одійшов ти од мене
народе руські — князю
сонце пекуче
твою кров допіває
трава поростає курган
руські співучи мечіє
глодже ржа ненавісна
Призамовклі руські мечіє
зорвавши рук напружони струни

XII. Принює зненавіджони ворог
в наше мієсто пожар
огонь досягнув стієн бібліотєки
руськімі буквамі списаних книг
Чорнієют бієли досюль сторониці
як потемнієло небо
де вся наша земля

В огню подихові змійовому
позначони думкамі людськімі
пергаментови площини книг
скрунулись в труби безголоси
Безголосо вмірає душа
плачучи мовчаньом своїм
над судьбою
В боротьбіє з огнем пропадаєт
одлітаєт в недосягли простор
слова з догораючих
кніжкових сторониць
Попелом стаєт
ценнієйши од золота книгі
насякнути нашим життьом

XIII. В сієти каєнни
схоронілись ми стієни
поклякаємо перед зрубом
якого людська
не зворошит рука
— Заміні наши тієла
в плодорудне і вієчне
як каєнь тверде
мякєє як серце
зерно

XIV. Грудь мою неутомну
матєри народу
остри чужіє плугі поорали
і мене — Родючості Бєгіню
спонєволіті хочут
алі не напою я
кровєю теплої води
їхнього засієву
а зерно якім обродіт
отруїт їхні тієла

XV. Пришлї ворогі злопєтатї мене
і видєртї мою скарб
алі в глибініє вуон сховани
зерно незамієтне в якому
суть нашого ієнуваня

XVI. В земліє замерзлї
лєжало зерно
а його серце

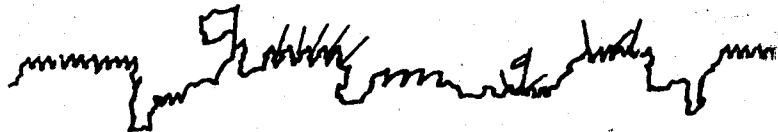
Й не стрепенулось
догги вже роки
тривав усю холод
і не кришились
льоду окуви

XVII. Слова-зерна
світяться як іскри
в попелі століть
не до згасіння бивши
перетривають
в душах всіх поколінь

XVIII. І почула я в грудях
як грому
удар
і серце моє
знова сколихнулось

XIX. То ггани вітром історії
пришов вже наш вік
народілися ми
Пуд часу ударом
розсипались кості
так што на все тут лягли
попелом паметь про їх
Розгортаємо попел
і шукаєм зерна
ім ми засієм чисти сторуонкі
серцюов наших кнігі

/1984-1986/

ДУБ ПУДЛЯСЬКІ

Дуб пудляські дуб старинни
Голі в небі гне високум
Час як хмари задержавши
Давні вієкі спомінає
Вспомінає тишуліетте
Што мінуло й не вернеться
Бо пропали наши князтва
Поросла трава кургани
Спомінає воєв храбрех
Што кровєю окуплявши
Зберегали нашу землю
Нашу вієру і свободу
Спомінає й тие вієкі
Што як нуоч по дніє насталі
Як спливілі кровєю рієкі
І в неволю ми попалі
Алі в муощних голях його
Сильнієй штораз то шуміт вієтьор
Про час яєні што надійде
І знов верне нам свободу
Дуб пудляські князь старинни
Голі в небі гне високум
Час наш давні спомінає
Што часом нашої бив слави

/1983/

ПАМЕТІ ВАСЬКА ТКАЧА

пудляського поета з початку століття

Так як спопелієло всьо
Што било перед тобою
Й твое тієло обернулось в порох
Осталася одна малає кніжка
Внутри чийогось кнігозбору
Твоей остатні прогаметні камень
Тамтой — хоч би мармурни
Пропав вже давно
А з сіх поховкних сторуонок
Одчитасмо твоей заповієт

/1985/

НАЦІОНАЛІСТАМ

Тут земля є наша руодна
Ми од вієкув тут живемо
Тут ховасм своіє дієті
Тут потієхі із їх ждем
Не злякас нас ненависть ваша
Не льякас ваша "моц"
Тут ми будем — будем ждаті
Аж про нас успомніт Маті-Русь
Маті нас в кунціє признає
В голос страшні закричит
"Діті своїх я не оддам
На ганьбу лютим ворогам"
Хоч свієта сторони є штири
Зсюоль не одийдемo нігде
Життє одне ми туолькі масм
Хочемо його для себе
Бо то земля є наша руодна
Бо од вієкув тут живем
Бо тут є піданіє стежкі
Што через серця наши проляглі
/1983-1984/

Руодна нам земля
Ясна як зора
Через вієкі світліт
Призиває нас

Вернемось до єі
Колі приде час
Нізько туой поклонімось
Што зроділа нас

Станем між дубровув
І полюов зельоних
Перекажем всьо што наше
Синам єі новим

/1983/
Друковане в "Нашсму слові"

ПІСЬМО ОД БРАТА

Іванові

Брате муой
Як і я — з Пудляша
Пісьмо ти написав
"По нашуй мові"
І перепрошеш мене
Што так невмієло
Чи ж биті інакш могло
Учили тебе мови неоднеі
А всьо ж забилі про одну
Твою
Наших батькуов
Всієм нам найціннієйшу
А може так
І мїєло биті

/1985/

ОДКАЗ

Де б'є серце народу
Питався молодий чоловієк
Шукавши одказу
Наслуховував серед полюов
І вієчно-зельоного бору
Серед тішини кургануов
Городіц
Аж пришов ворог
Што забіті хотієв народ
І простриєлів
Його груди

/1985/

Чого ж грекі
Ішли пуд Херонєу
Чого ж при Термопільях
Стояв Ісонідас
Што ж значило ім слово
Биті чоловієком

/1985/

ОСЬОТ ПАМЕТІ

Каменни пень штирохкантясти
Як палець минулого
Вказуючий в недосяггле
Череп рiezани
І кровіє краплі
А в верхові
Квіетка
Осьот желіезни
Хрест
Пувмієсець найніжши
Подоптани
Як всьо што злом
Ногами Богородіці
На почаївській іконі
В церкві мельницькуй
Над Бугом
Над ім сонце
Золотим волуосьом
Оплетає світ
Ржави образ своуй
Між перехрестом рамен
Роздертих на всьой світ
Встроміоних
Кованим острийом
В минуле і майбутнє
Небо і душу

/1985/

СЛОВО

Розспайся як пісок
По — серед пуоль — дорозі
Як пісок ричний
Нехай несе тебе вода
І вієтор — у світ — розвіває
Хто ж ти є
Ти Слово Наше

/1984/
Друковане в "Нашому слові"

Життє
Стриляє до нас стріелами
З золота
Серебра
Може хрусталі
Не вієдомо
Одне певним
Як заковуют
То в желіезни
Ленцюгі

/1984/

Піщаний обрив над рикою
Однею з блакітних
Жил земліє
Колі кров-вода взобралася
Нетривали розмила пісок
Дерна кускі обвієслі сумно
Склонілася водіє верба
Кориєня руки витяглись
В несподієвану пустоту
Розмили наш берег
Нови хвилі часу
Піском вуон бив туолькі
І хвиліни не стримає
Колі вода припливла
Не туолькі вода
Алі й час
Не пуолькі пісок
Алі й нас
Пудмивас
Самі в собіє
Піском ми є
Розспинним зерном
На життіє площині похілуй
Переконає нас о туом
Рика ?

/1985/

ОКНО В ...

Ікона
Окно у Всесвіті
У Космос
.....
Ікону
Чоловік написав
Чоловік
Мікрокосмос
/1985/

Чоловік в думці
Як пташка крилатуї
Створив міф
Про Когось
Хто од Землі одорвався
Алі Сонце
Заздроне про місце
Спаліло крила
У рамен чоловічих
Зусієм як бибила то
Заздрість людська
/1985/

Землі з-під ніг
Грудочку малу
Я підійму
— Це життя мого
Серця
Найціннішій камінь —
Підійму та покладу
На тесані граніті
— Це пам'ятник
Батьківщини моєї
/1985/
Надрукований в "Нашому слові"

Не в граніті могутньому
Чи незламним залізі
А в слові улюотнум
Слабуом чоловієкові
Всьо найдовж протривас
Бо люде як краплі
Словамі як краплі
Розбіваєт порогі столієть
/1984/

Сумних могил
На цвинтарі чотири
Слід останній
Прадідів моїх
Тут тиша
Тільки сонця
Промінь вічний
Проминулих існувань
Імена відчитує із кам'янів
Виручує нас —
Людей

/1985/

Надрукований в "Нашому слові"

Де ж любов
Поділась наша
До батьківських
Білих хат
Чому ж замовкли
В серці струни
Що грали як широкі ниви
Коли сади квітами білили
І руніли зелені хліби
Де ж свої серця
Ми загубили
Що не вернули
Під рідний дах
Ми ж і дорогу
Позабули
Наш дім відвічний
Остався тільки в снах
/1985/
Надруковане в "Нашому слові"

Вітчизна це широке
 Синє море
 Де котяться хвилі
 Нашого життя
 Це рвучкий вітер
 Що шумить
 У наших грудей подиху
 Це суходіл
 Котрий дрижить
 Від удару наших серць
 Море плече вже від давна
 В синьому просторі часу
 І вітер віс
 Обвіває суходіл
 Але чи Вітчизна це —
 Без нас

/1985/

Надруковане в "Нашому слові"

Визвани в двохбуй
 Зброї не пуднюс
 І згинув
 А противник його
 З рук змивавши кров
 В сюю зрозумієв хвіліну
 Што перемуюг не вуон
 Што меч
 Його і смерті слуга
 Ідеї не поборе

/1985/

ЗМІСТ

Вступне слово	3
Запитання часу: xxx "Нашто?..."	5
xxx "Пришла пора..."	5
xxx "Піщаний згуорок..."	5
xxx "Я князь..."	6
Кургани	6
Замкова гора	7
Мельницька церква	7
xxx "Через вієкі кров лілась..."	7
xxx "Задержи прохожи..."	8
Слово про непромінаючий похуод	9
Дуб пудляські	15
Паметі Васька Ткача	15
Націоналістам	16
xxx "Руодна нам земля..."	16
Пісьмо од брата	17
Одказ	17
xxx "Чого ж грекі..."	17
Осьот паметі	18
Слово	18
xxx "Життє..."	19
xxx "Піщаний обрив над рикою..."	19
Окно в	20
xxx "Чоловієк в думці..."	20

xxx"Землі з-під ніг...".....	20
xxx"Не в граніті могутньому...".....	21
xxx"Сунних могил...".....	21
xxx"Де ж любов...".....	21
xxx"Вітчизна це...".....	22
xxx"Визвани в двохбуй...".....	22

